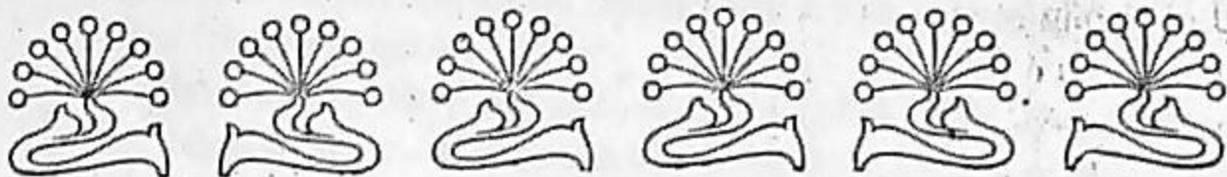

Markiz er Pontkelleg
Alan Hau Roue Breizh

Markiz er Pontkelleg

É vuhé

Mr un dro get er huerzen e vollamb pelloh hag aveit hé splannat, me fal d'ein laret ur gir benak diar buhé Markiz er Pontkelleg, Diskein e hrér d'er Vreizhiz bihan ér skol, buhé hag obereu kaer en dud a vrezél ré Frans ha ré er broieu aral ; mes ankoéheit e vé a gonz dehé a dud ou bro, ag er ré en des biüet é Breizh-Izél ha reit ou buhé aveiti. Er Pontkelleg e zou bet unan ag en dud kalonek-sé en des chuillet ou goed aveit dihuen hur bro ha chetu perak e fal d'ein hiniü displeg é vuhé d'oh ; rak er huerzen em es dastumet ar er mézeu, un tammig é pep tachad, nen dé ket erhoalh aveit hanaüein erhat er Pontkelleg.

Krizogon-Klémant-Gér-Malastreg, trivet ha devéhan Markiz Er Pontkelleg e zou gannet é manér er Pontkelleg, é parréz Berné, ér blé 1679. En eil e oé diar huéh a vugalé. En dud nen des chet dalhet chonj a é vredér. Konz e hra er huerzen a é hoér hag e chomas geton én ul lod. Klémant e chomou berpet biü é kalon er Vreizhiz. Ur Breizhad dibab é bet diar en ol.

« Guel dén eiton nen des chet bet » e lar é huerzen. Karet é bet get é ganbroiz muloh eit hañni. N'ou des groeit anehé nameit dougein gradvat de larganté é galon. Bet é bet él brér er beizanted

ha tad er beurerion. Dañné kaer e oé lédet dehon ar parrézieu Sant-Karadeg, Berné, Ploué, Kligér, Kélann, I o zedañn, Késténeg, Bubri hag en Igniél ; ou rañnein e hré get é ganbroiz. Leüné é galon e cé biùein én ou mesk, hag é vuhé, gozik pen d'er ben, en des treménet geté.

Dek vlé neoah é ma bet soudard (1696-1706). Mes en ankin bout pel doh é vro ha doh é ganbroiz en doé groeit dehon troein kein d'er vichér-sé ha donet endro de Bontkelleg de dremén er pearzek vlé devéhan a é vuhé, kevret get é hoérezed, dizimé elton.

Nen dé ket bet erhoalh aveiton karein ha gobér vad d'er veiterion e viùé ar é zañné : klasket en des bet hoah gobér vad d'en ol Vreihiz ; hag eit kement-sé drest pep tra é teli bout karet hag inouret get en ol én hur bro.

Rechervijou er pennadig-skriù-men de sekour brudein hanù er Markiz é pep léh ha d'ergoarn biù é chonj er Vreihiz, bet achimant er bed.

Breih-vihan nen dé ket bet perpet staget doh bro er Fransizion. Mil vlé dohtu hi desbet dihuennet ha miret hé frankiz doh skloufoai er Fransizion. Ne hanaùé ket anehi kin mestroni « meit hani en Eutru Deué » revé konzeu en Duk Franséz II. Brema é ma staget doh Frans, mes staget é anchi é unan, dré volanté er Vreihiz, dré feur-éredeu en Dukéz Anna, penhérez Breih, get Charl V. (1591) ha get Loeiz XII (1499), ha feur-éred Klaud, merh Anna get Franséz I (1514). Diféret e oé ér feureu-men, é viré er Vreihiz, aveité ou unan, mestroni ou bro eit er péh e sel er vuhé pamdiek hag é présent rañnein get er Fransizion mestroni en treu a vez-bro. Breih hum laké enta èl édan goard. Én diabarh ag er vro, ne oé kin mestr meit er Vreihiz ; eit en treu a zianvéz hum unañnein e hrent get er Fransizion aveit mestroniein arnehé. Bctag amzér en Dispeah bras hun tadeu en des dalhet de viùein doh frankiz gizieu ha lézenneu ou zud koh. Ou unan e kasent ou ranteleh, e tibabent er vjstr é karg, é saüent hag é rañnenten tauseu, é varnent er mad hag er fal édan renadur ou rouanné pé ou duked;

Arlerh en Dukéz Anna (Doué hé fardonnou I) é oé bet saüet Stadeu aveit rénein er vro. Kannaderion er stadeu-sé e oé dibabet é mesk er hloéreged, en noblans hag er vichérerion. Feur en Dukéz Anna e zou bet miret braù doh en deu du, hir amzér. Téchet e oé er Fransizion, guir é, de dennein d'ou zu muloh eit ou lod, mes, sél taul, é kavent doh più konz. É amzér er Pontkelleg e oent deit de vout skloufoh, tavantekoh eit biskoah ; mestroni en dianvéz ne oé ket mui erhoalh aveité, klaskein e hrent eùé mestroni en

diabarh. Er blé 1717, ou doé dislaret feur en Dukéz Anna : en diskar e hrent anehé ou unan. Torrel ou doé a garg, Stadeu Breih a balamor ne vennent ket rein dehé el lod fauseu e houlenent, hep plé, aveit ou digol ag er mizeu ou doé get Breih.

Forbannet ou doé, er bléieu kent, er Vreihiz lueuman a dead hag ahurtelan a ben. Tri miz goudé, doh pen ketan 1718, klasket ou doé, hemb goulén get er Stadeu, seüel tausen er blé. Nezé en doé tuemmet de benneu er Vreihiz. Noblans Breih e saüas de harpein ou bro. Pemb pe huéh miz é oent bet é huéheind'en emgann é Lann-Vaus, é Pondi, é Monkontour, é Merzér, (1) é Kergroéz-Remengol, é Pontkelleg, é Kerleu-Prijag, é Polduk Sant-Iehann. Hum gleuet ou doé aveit diskarg ha forbannein en E. Montesklou, mestr goarnour Breih é Roahon, pen kaus de zrong er vro. Ne oent ket eit disoh anehé ou unan. Bihan ou doé a soudarded hag a argand. Get Bro-Spagn ou doé goulennet sekour ha gratelt e oé bet dehé. De viz Héneoal (pé gouil Mikél) 1719 e oé deli d'en hoari komans é koed Lanoé. Mes allas ! disoh fal e oé bet é Lanoé : soudarded er Spagn e zigoéhas ré zévéhal. Red e oé bet d'er Vreihiz téhein érauk soudarded Frans éleih nivérusoh aveité, ha hum zivroein aveit goarn ou bahé. Eih Breihad a Vro Guened en doé hum saüet aveit dihuen Breih doh ivineu er Fransizion laeron. Rezalhenib herpet chonj a ou hanüen, Lambili ; Kergroéz-Remengol ; Bonamour ; Polduk Sant-Iehan ; Er Hoedig a Brijag ; Talhoed a Varah Ploerdud ; Montloeiz a Blaskaer, Prijag, ha Klemant Er Pontkelleg. Er pear devehan-men e oé bet tapet get soudarded Frans ha barnet é Nañned de vout dibennet. Ou madeu e oé bet keméret dopen get goarnemand Frans.

Er Pontkelleg e oé bet doh er ré getan é harpein Breih. Ag er ré getan eüé é oé bet arrestet. Neoah, ne chomas ket anehon de hortoz é vouréuion én é vanér. A zreih miz mé beta miz guenho-lon, treménet en des é anzér é Koed er Park, doar-oh-doar get ré er manér. Arlerh digoéaden fal Lanoé é oé bet ret dehon dilé-hein ha pellat doh é vro. D'er Fnüed, Gourin, Kernéz, Bénèh (2), Guengam, Kallak, Rostren é has de guhet. Dillad lién e oé bet ret dehon guskein aveit ridek é mesk en drein hag el lann. Tapet e oé bet ben er fin é porh Person en Ignaul, d'en 28 a viz kerzu, (miz en avent), 1719.

D'en Nañned e oé bet kaset hag inou dré forh lennein geuiér a

(1) La Martyre de Landerneau.

(2) Belle-Ile-en-Terre.

ou lézenneu er Fransizion en doé ean barnet de vout dibennet ar un dro gel Montlociz, Er Hoedig ha Talhoed, en 26 a viz merh 1720. En dé-zé, de honbafnér-noz, ar dro naù ér, é koéhé penneu en dud kalonek-sé. Korv Er Pontkelleg e oé bet lakeit én doar dohtu en noz-sé é chapel meneh er Harm én Nañned hemb lid iliz erbet. En trenoiz er Fransizion e hré kañnein aveité overen gouil en dé. En torfeterion e glask perpet en tioéded aveit labourat.

Brudet abalamor d'é vadeleh, d'é larganté, d'é garanté beruidant doh é vro Er Pontkelleg e zeli bout hoah mélet diar ben é santeleh. Saüet ag ur houen (1), santél marüet en des bet él ur sant. Ketan Markiz Er Pontkelleg, Alan, doh pen devéhan é vuhé e zilézas é vugalé, é zañné, hum bras béleg hag e ias de aviélein Breih ar un dro get er E. Manér, béleg brudet bras én hurbro. Tér merh dehon e ias ar un dro geton de vout léañnezi.

Klémant nen des chet groeit méh na d'é dad-koh na d'é voérebéd, nade houen er Vreihiz. Mat é enta konz un tammiga érieu devéhan er markizeit me vou guélet splannbraüité é inéan ha nerh é galon.

De bedér ér d'ahoé, kentéh arlerh ma oé bet barnet d'er marü, e oé deit d'er prizon, pear menah aveit déverein er pear Breihad ha derhel mad dehé én ur hours ker divourus. A pen doé gouiet é télié merüel, er markiz e sanas é galon drest treu en doar ha hum lakas de chonjal ér vuhé aral, él ur hristén dibéh. Ne oé ket bet kleuet geton en distéran temalasion, en distéran klem. Én eskem, diskocin e hré dalhmat bout joéius. Arlerh bout kovéseit en E. Er Hoedig, é govésour, e denné d'é du goudé bout er saludet. Er Hoedig e glaské é dok eit er saludoin d'é dro : « A ! emé er Markiz, pé dobér hun es ni a dokeu ! Embér é vou diskaret er mol anché ! » Imurein e hras hemb kin get er véh a pe zas en dibennour de stagein é zehorn dehon : « Nen des chet dobér, emé er Markiz, de stagein ou dehorn de duchentil. Monet e hreint d'er chalfaud hemb tro na distro. »

Kentéh é ma kaset de dachen er Bouffel, édan goard ur pakad bras a soudarded. Doujans é oé get er Fransizion é hobéroufallanté Ur bochad tud e oé stédet ar en hent, en dar én ou deulagad « Entru Markiz, emé é govésour, truhé en des en dud dohoh. Ne oé ket bet truhé doh Jézuz-Krist. »

— Hér bras e zou neoah étré Jézuz-Krist ha mé e reskondas ean.

Er Markiz e zalhé de laret dré bep taul ar er hent : « Men Doué, hou volanté revou greit ! Pardonet d'er ré e hra men dibennein. »

(1) Gouez ha Higné a zou er menh tra.

Dibennet e oé bet Er Pontkelleg arlerh é dri kansort. É huélet un dra ker eahus, é galon ne hoannas ket tam erbet. Sél mui ma tosté é dro, sél stankoh é vezé kleuet é laret : « Pardonein e hran a galon d'er ré e hra meñ dibennein. O men Doué, ne bellet ket azohoh ur galon ankinet ha glaharet. Jézuz ! Mari ! Dakorein é hran d'oh er vuhé e huesreit d'ain, men Doué. » Epad ma oé é laret er girieu-sé e koéhas é ben édan er vohal. Deu uigent vlé en doé.

Plijet get Doué ha Sent hur bro seüel hoah é Breih, .aveit hé dihuen ha hé harpein doh en ol goaskerion, Breihiz èl Klémant Gér-Malastreg, Markiz er Pontkelleg !

Guerzen Markiz er Pontkelleg

Lento

Che-leu - et ol, ha che - leu - et, o gé !

Che-leu - et ol ha che-leu - et . Ur huer - zen a

neù - é saù - et. Rou la ri lan la rou lan la

gé ! Ur huer - zen a neù - é saù - et, [La rou lan la.

Cheleuet ol ha cheleuet
Ur huerzen a neùé saüet ;

Diar Markiz er Pontkelleg :
Un dén gredus ha kalonek.